

Wybory Prezydenta RP 2020: jak uczestniczyć – poradnik

Spis treści

1	Udział w pracy OKW lub jej obserwacja.....	2
1.1	Zostać członkiem OKW.....	2
1.2	Zostać obserwatorem społecznym lub mężem zaufania.....	3
1.3	Szkolenia.....	3
2	Pieczenie.....	3
3	Zaświadczenie o prawie do głosowania.....	3
4	Głosowanie w Polsce.....	4
4.1	Jak głosować w lokalu wyborczym w Polsce, w miejscu zameldowania.....	4
4.2	Jak głosować w lokalu wyborczym w Polsce, poza miejscem zameldowania.....	4
4.3	Przypadek szczególny: jak może głosować osoba nieujęta w rejestrze wyborców (nigdzie niezameldowana).....	5
4.4	Jak głosować korespondencyjnie w Polsce.....	5
5	Głosowanie za granicą.....	7
5.1	Jak głosować w lokalu wyborczym za granicą.....	7
5.2	Czy i jak głosować korespondencyjnie za granicą.....	8
5.3	Pieczenie.....	10
5.4	Pieczenie.....	10
5.5	Pieczenie.....	10
5.6	Zachowują ważność zgłoszenia do OKW robione przez komitety, nie pozostałe.....	10
5.7	O co apelujemy.....	12
5.8	Obserwatorium Wyborcze: daty i szczegóły praktyczne.....	12

Najważniejsze terminy:

- Zgłoszenie się do głosowania korespondencyjnego za granicą: 13.06
- Zgłaszanie członków OKW przez komitety wyborcze: 12.06
- Zgłoszenie się do głosowania korespondencyjnego w Polsce: 16.06
- Dopisanie się do spisu wyborców w Polsce: 23.06
- Wpisanie się do spisu wyborców za granicą: 25.06

Obok niniejszego poradnika jest też

- poradnik Państwowej Komisji Wyborczej (PKW) dotyczący głosowania korespondencyjnego: <https://pkw.gov.pl/aktualnosci/informacje/informacja-o-mozliwosci-skorzystania-przez-kazdego-wyborce-z-korespondencyjnego-trybu-glosowania-ora>
- poradnik PKW dotyczący głosowania za granicą: <https://pkw.gov.pl/aktualnosci/informacje/informacja-o-warunkach-udzialu-obywateli-polskich-w-glosowaniu-w-obwodach-glosowania-utworzonych-za-- -pp38196>

Obserwatorium Wyborcze apeluje o udział w wyborach Prezydenta RP 28 czerwca i 12 lipca.

Do wszystkich wyborców apelujemy o głosowanie, a do jak największej liczby – o udział w pracach komisji wyborczych lub w obserwacji.

Wszystkich, którzy mogą, zachęcamy do głosowania w lokalu wyborczym. Ta metoda jest pewniejsza niż głosowanie korespondencyjne (mniejsze ryzyko błędów i nieprawidłowości). Zachęcamy też do głosowania jak najwcześniej (rano): obostrzenia związane z epidemią mogą spowolnić pracę komisji wyborczych i spowodować, że będą tworzyły się długie kolejki. Im więcej osób zgłoszy rano, tym mniejsze będzie ryzyko, że głosowania nie da się zakończyć na czas.

1 Udział w pracy OKW lub jej obserwacja

Można się spodziewać, że podczas tych wyborów z powodu epidemii będzie mniej chętnych do pracy w OKW (obwodowych komisjach wyborczych) niż zazwyczaj. Specustawa dopuszcza OKW składające się tylko z 3 członków. To zdecydowanie za mało, by zapewnić prawidłową i niewzbudzającą podejrzeń pracę komisji (dotychczas minimum ustawowe wynosiło 5 członków OKW).

Dlatego apelujemy do wszystkich o wzmocnienie wiarygodności OKW. Można to zrobić na trzy sposoby: jako członek OKW, jako mąż zaufania kandydata lub jako obserwator społeczny.

1.1 Zostać członkiem OKW

Aby zostać członkiem OKW, najlepiej zgłosić się do komitetu wyborczego. Następnie komitet zgłosi kandydaturę danego wyborcy do tej pracy w terminie do 12.06 (podkreślimy: to jest termin dla komitetu wyborczego – wyborca musi zgłosić się do komitetu wyborczego odpowiednio wcześniej).

Można też zgłosić się bezpośrednio do urzędu gminy lub do komisarza wyborczego, nawet po terminie 12.06. Osoby, które zgłosiły się bezpośrednio, będą brane pod uwagę jedynie w przypadku niedoboru osób zgłoszonych przez komitety wyborcze. Ale wszystko wskazuje na to, że taki niedobór będzie.

Wyborca może być członkiem OKW tylko w województwie, w którym jest wpisany do rejestru wyborców (w praktyce: najczęściej w województwie, w którym jest zameldowany).

Za pracę w OKW przysługuje wynagrodzenie.

1.2 Zostać obserwatorem społecznym lub mężem zaufania

Mężowie zaufania delegowani są przez komitety wyborcze kandydatów. Obserwatorzy społeczni delegowani są przez stowarzyszenia i fundacje, które obserwują wybory – w tym oczywiście przez Obserwatorium Wyborcze.

Mężowie zaufania mają nieco większe uprawnienia niż obserwatorzy społeczni, ale różnice nie są wielkie.

Aby zostać mężem zaufania lub obserwatorem społecznym, nie ma żadnego terminu (odpowiednie papiery można dostać nawet podczas już rozpoczętego głosowania). Nie ma też ograniczeń geograficznych (obserwator ani mąż zaufania nie są ograniczeni do swojego województwa). Podczas głosowania obserwator może przemieszczać się między komisjami (może to być zaplanowane, może też zostać poproszony o pójście tam, gdzie dzieją się rzeczy godne uwagi).

1.3 Szkolenia

Wszystkich, którzy chcą być członkami OKW, mężami zaufania lub obserwatorami społecznym, zachęcamy do szkolenia video prowadzonego przez Obserwatorium Wyborcze (informacje na końcu tego dokumentu). Szkolenia dla członków OKW oferowane przez urzędy gmin są zazwyczaj niedostateczne.

2 Pieczęcie

W tych wyborach karty do głosowania nie będą pieczętowane przez OKW. Każda karta powinna za to nosić „oznaczenie zapewniające autentyczność karty”. Czym konkretnie będzie to oznaczenie – na razie nie wiadomo (tekst pisany 8 czerwca). Ustali to PKW w drodze uchwały.

3 Zaświadczenie o prawie do głosowania

Osoba wpisana do spisu wyborców w kraju lub za granicą może uzyskać we właściwym miejscowo urzędzie gminy (gdymówimy o urzędzie gminy, dotyczy to również urzędu miasta, a w Warszawie – urzędu dzielnicy) lub konsulacie zaświadczenie o prawie do głosowania. Taka osoba może następnie głosować w dowolnym lokalu (w kraju lub za granicą) oddając to zaświadczenie komisji wyborczej. Nie może natomiast głosować korespondencyjnie; Jeśli zaświadczenie zgubi, to nie może głosować wcale.

Zaświadczenie o prawie do głosowania jest szczególnie przydatne dla tych wyborców, którzy podróżują i nie wiedzą z góry, w którym miejscu znajdą się w dniu głosowania.

Nie ma terminu na otrzymanie takiego zaświadczenia. W praktyce oznacza to, że wyborca może je otrzymać tak długo, jak urząd gminy lub konsulacjest otwarty – zazwyczaj do piątku poprzedzającego głosowanie (w sobotę spisy wyborców przekazywane są do OKW i wtedy już się zaświadczeń nie wydaje).

Otrzymanie zaświadczenia wymaga wizyty we właściwym urzędzie (można co prawda o nie zdalnie wnioskować, ale nie można go zdalnie otrzymać).

4 Głosowanie w kraju

4.1 Jak głosować w lokalu wyborczym w Polsce, w miejscu zameldowania

Kiedy: W niedzielę 28.06 i 12.07, w godzinach 7-21.

Gdzie: lokale wyborcze są z reguły w tych samych miejscach, co podczas poprzednich wyborów. Jeśli jednak lokalizacja danego lokalu wyborczego się zmieniła, to w starym miejscu powinny być wywieszane odpowiednie informacje.

Jeśli wyborca zabłądzi do niewłaściwego lokalu, to nie będzie mógł tam zagłosować, ale komisja wyjaśni mu, dokąd ma iść.

4.2 Jak głosować w lokalu wyborczym w kraju, poza miejscem zameldowania

Zacznijmy od wyjaśnienia trzech pojęć:

- **Zameldowanie**, to jest zgłoszenie miejsca zamieszkania do wszystkich celów (w tym też wyborczych). Zameldowanie odnotowywane jest w ewidencji ludności czyli w rejestrze PESEL.

Aby się zameldować w danym lokalu, trzeba wykazać prawo do mieszkania tam, co niekiedy jest problematyczne (np. jeśli właściciel wynajmuje komuś mieszkanie nie płacąc od tego podatku, to może nie chcieć dać żadnych dokumentów umożliwiających lokatorowi meldunek).

- **Rejest wyborczy** odnotowuje miejsce zamieszkania danej osoby dla celów wyborczych i daje pełnię praw wyborczych w danym miejscu. Rejestr wyborczy jest stały (ten sam rejestr używany jest do wszystkich kolejnych wyborów).

Zazwyczaj wyborca wpisany jest do rejestru wyborców pod swoim adresem zameldowania. Jeśli jednak wpisany jest pod innym adresem, to dla celów wyborczych liczy się rejestr, a nie zameldowanie.

Aby wpisać się do rejestru wyborców pod adresem innym niż adres zameldowania, wyborca musi udowodnić, że tam mieszka. To jest sprawdzane przez władze gminne (zdarzają się nawet wizyty urzędników w mieszkaniach).

- **Spis wyborców** tworzony jest na podstawie rejestru, oddzielnie do każdego wyborów. W wyborach Prezydenta RP każdy wyborca ma prawo dopisać się do spisu wyborców w dowolnym przez siebie wybranym lokalu wyborczym, podając dowolny adres pobytu. To nie jest w żaden sposób sprawdzane (jeśli mieszkaniec Warszawy dopisze się w Słupsku, to nikt nie będzie żądał od niego dowodu na to, że on rzeczywiście w Słupsku przebywa, ani pytał o przyczyny, dla których chce głosować właśnie tam).

Oczywiście dopisanie się do spisu wyborców w jakimś miejscu powoduje automatyczne skreślenie w miejscu poprzednim (skreślenie dotyczy wyłącznie najbliższych wyborów, gdyż spis wyborców, w przeciwieństwie do rejestru, dotyczy tylko jednych wyborów).

Aby głosować w Polsce poza miejscem, w którym dany wyborca wpisany jest do rejestru wyborców, wyborca może użyć jednej z dwóch metod (do wyboru).

Po pierwsze, może uzyskać zaświadczenie o prawie do głosowania (omówione powyżej). Zalety: można je uzyskać aż do piątku poprzedzającego wybory; można go użyć w dowolnym miejscu. Wady: w tym celu trzeba udać się do urzędu gminy lub konsulatu właściwego miejscowo dla miejsca zameldowania; z zaświadczeniem nie można głosować korespondencyjnie.

Po drugie, wyborca może dopisać się do spisu wyborców w miejscu, w którym zamierza głosować.

Sposób: na piśmie lub elektronicznie przez ePUAP. Link, aby zrobić to przez ePUAP:

<https://www.gov.pl/web/gov/zloz-wniosek-o-dopisanie-do-spisu-wyborcow>

Gdzie: w urzędzie gminy właściwym dla miejsca, w którym chcemy głosować.

Termin: do 23 czerwca, do końca godzin pracy danego urzędu gminy (konieczność wysłania zgłoszenia przed końcem pracy urzędu gminy w dniu 23 czerwca wydaje się dziwna, jeśli wniosek składany jest drogą elektroniczną – ale takie są przepisy; jeśli wysyłamy zgłoszenie wcześniejszego dnia, to nie ma żadnych ograniczeń godzinowych).

Treść: w przypadku złożenia wniosku przez ePUAP, system sam wskaże, jakie dane są potrzebne. Niezależnie od sposobu złożenia wniosku, należy podać

- nazwisko i imię (imiona),
- imię ojca,
- datę urodzenia,
- numer PESEL
- adres zamieszkania (ten, pod którym wyborca figuruje w rejestrze wyborców – zazwyczaj jest to adres zameldowania)
- miejsce czasowego pobytu – czyli ten adres, pod którym wyborca ma być dopisany.

Dwie opisane tu procedury można łączyć. Np. wyborca, który mieszka w Warszawie będąc zameldowany gdzie indziej, ale w dniu głosowania będzie w podróży, może się dopisać w Warszawie, a następnie pójść do urzędu dzielnicy (który w Warszawie pełni funkcje urzędu gminy) i uzyskać zaświadczenie o prawie do głosowania, którego będzie mógł użyć w dowolnym lokalu wyborczym.

4.3 Przypadek szczególny: jak może głosować osoba nieujęta w rejestrze wyborców (nigdzie niezameldowana)

Opisane powyżej procedury wydania zaświadczenia o prawie do głosowania oraz dopisania do spisu wyborców działają tylko w przypadku wyborców, którzy już są wpisani do rejestru.

Osoba, która nie jest wpisana do rejestru wyborców (w praktyce jest to przypadek osób nigdzie niezameldowanych) musi udać się do urzędu gminy i tam, przedstawiając dowody miejsca zamieszkania, zameldować się lub też wpisać się do rejestru wyborców.

4.4 Jak głosować korespondencyjnie w Polsce

Aby głosować korespondencyjnie w Polsce, należy zgłosić to w urzędzie gminy.

Poniżej używamy słowa „kwarantanna”, aby zbiorczo opisać trzy oddzielne sytuacje związane z epidemią: kwarantannę, izolację i izolację domową. We wszystkich trzech przypadkach dana osoba podlega zakazowi opuszczania miejsca pobytu.

Termin: do 16.06 (dla osób poddanych kwarantannie, termin upływa później, a mianowicie 23.06; jeśli kwarantanna zaczęła się po 23.06, termin upływa 26.06).

Gdzie: w urzędzie gminy właściwym dla adresu, pod który chcemy otrzymać pakiet do głosowania korespondencyjnego.

Warunek: Wyborca może głosować korespondencyjnie tylko w gminie, w której jest wpisany do spisu wyborców. Aby głosować korespondencyjnie w innej gminie, należy najpierw dopisać się tam do spisu wyborców (procedura opisana powyżej), a dopiero potem można zgłosić zamiar głosowania korespondencyjnego.

Sposób: ustnie, pisemnie lub przez ePUAP. Link, aby zrobić to przez ePUAP:

<https://www.gov.pl/web/gov/zgloszenie-glosowania-korespondencyjnego-dla-osob-glosujacych-w-polsce>

Treść: w przypadku złożenia wniosku przez ePUAP, system sam wskaże, jakie dane są potrzebne. Niezależnie od sposobu złożenia wniosku, należy podać

- nazwisko i imię (imiona),
- imię ojca,
- datę urodzenia,
- numer PESEL,
- numer telefonu lub adres poczty elektronicznej,
- adres, na który ma być wysłany pakiet wyborczy; zamiast wskazywać adres, wyborca może zadeklarować, że osobiście odbierze pakiet wyborczy w urzędzie gminy.

Ponadto we wniosku należy podać, czy wyborca chce głosować w sposób przewidziany dla osób niepełnosprawnych lub podlegających kwarantannie. Rozróżnienie jest następujące:

- Wyborca, który nie znajduje się w żadnej z tych sytuacji, otrzymuje pakiet wyborczy pocztą, do skrzynki pocztowej, bez pokwitowania (tak, jak dostarcza się listy zwykłe); ewentualnie pakiet może mu zostać dostarczony do mieszkania za pokwitowaniem przez urzędnika gminy; jeśli wyborca tak zdecydował, może on odebrać pakiet osobiście w urzędzie gminy. Taki wyborca odsyła kopertę zwrotną (po wypełnieniu znajdujących się tam dokumentów) pocztą lub odnosi ją (sam lub korzystając z usług innej osoby) do urzędu gminy lub bezpośrednio do lokalu wyborczego,
- Do wyborcy, który podlega kwarantannie, listonosz lub urzędnik gminny przynosi pakiet wyborczy do mieszkania (nie do skrzynki pocztowej). Wówczas wyborca ma 10 minut, by wypełnić dokumenty i włożyć je do koperty zwrotnej, po tym czasie listonosz odbiera od niego kopertę zwrotną. Dzięki temu wyborca nie musi nigdzie odnosić koperty zwrotnej.
- Wyborca niepełnosprawny może, ale nie musi, według swojego wyboru zostać obsłużony tak, jak wyborca podlegający kwarantannie.

Porady: Przypominamy, że Obserwatorium Wyborcze zachęca raczej do głosowania w lokalu wyborczym. Apelujemy, aby każdy wyborca, który wybierze jednak głosowanie korespondencyjne, odbierał pakiet wyborczy w urzędzie gminy, o ile tylko ma taką możliwość. Jest to pewniejsze niż odbiór pakietu wyborczego pocztą.

Apelujemy też, aby każdy wyborca, który głosuje korespondencyjnie, w miarę możliwości dostarczył kopertę zwrotną w dniu głosowania bezpośrednio do komisji wyborczej. Może to zrobić sam lub za pośrednictwem innej osoby; trzeba przy tym upewnić się, że koperta została dostarczona do właściwej komisji wyborczej – w przypadku pomylenia komisji głos będzie nieważny (alternatywą jest wrzucenie koperty zwrotnej do skrzynki pocztowej na terenie właściwej gminy lub przekazanie jej do urzędu gminy najpóźniej na dwa dni przed wyborami; tej alternatywy nie zalecamy, gdyż w tym przypadku koperta zwrotna będzie przewożona i sortowana przez Poczta Polską lub przez urząd gminy, a tych czynności nie sposób skontrolować ani obserwować).

5 Głosowanie za granicą

5.1 Jak głosować w lokalu wyborczym za granicą

Za granicą lokale wyborcze mogą być zlokalizowane gdzie indziej niż podczas poprzednich wyborów. W danym kraju może ich być mniej niż poprzednio, a nawet może nie być ich wcale (to zależy głównie od sytuacji sanitarnej).

Gdzie: Wyborca, który chce głosować za granicą, powinien upewnić się przed 13 czerwca, czy w jego okolicy jest lokal wyborczy (oficjalne nazwy: obwód głosowania; siedziba obwodowej komisji wyborczej – OKW); nie można zakładać, że tam, gdzie poprzednio był lokal wyborczy, teraz też będzie.

Sprawdzając adresy obwodów głosowania, należy upewnić się, że głosowanie w lokalu jest tam możliwe – za granicą dopuszczone jest tworzenie obwodów głosowania wyłącznie korespondencyjnego.

W braku lokalu wyborczego w okolicy można zgłosić się do głosowania korespondencyjnego. Termin na zgłoszenie: 13 czerwca (właśnie ze względu na ten termin zalecamy, aby wyborca sprawdził przed 13 czerwca, czy ma w okolicy lokal wyborczy). O głosowaniu korespondencyjnym poniżej, rozdz. 5.2.

Kiedy: Głosowanie odbywa się w godzinach 7-21 według czasu miejscowego. Na Półkuli Wschodniej (od Japonii po Europę) odbywa się ono w tym samym dniu, co w Polsce, czyli w niedziele 28.06 i 12.07. Głosowanie na Półkuli Zachodniej (Ameryka) odbywa się w tych samych godzinach 7-21, ale w soboty 27.06 i 11.07 (dzień wcześniej niż w Polsce).

Jak zapisać się do spisu wyborców za granicą: Aby głosować za granicą, trzeba najpierw wpisać się do spisu wyborców prowadzonego przez konsulatu.

- **Termin na wpisanie się, aby głosować w lokalu wyborczym: 25 czerwca**, do końca godzin pracy danego konsulatu.
- **Sposób:** ustnie, pisemnie, telefonicznie, telegraficznie, telefaksem lub w formie elektronicznej.

W ciągu kilku dni powinien pojawić się internetowy formularz zgłoszeniowy na stronach Ministerstwa Spraw Zagranicznych i/lub polskich placówek konsularnych. Najlepiej użyć tego formularza.

Nie ma tu żadnego zabezpieczenia przed oszustwami (nikt nie kontroluje autentyczności wniosku złożonego pocztą elektroniczną, telefonicznie, przez formularz czy innym sposobem; w przypadku zgłoszenia pisemnego lub faksem, ustawa nie wymaga, by zgłoszenie było podpisane – chociaż Obserwatorium Wyborcze radzi, by w takim przypadku zgłoszenie podpisać).

- **Treść:** Wyborca, który używa wzmiankowanego wyżej formularza, nie musi pamiętać o tym, co powinno zawierać zgłoszenie: formularz zawiera odpowiednie rubryki. Podobnie jest w przypadku zgłoszenia telefonicznego – tu urzędnik konsulatu zada odpowiednie pytania. W każdym razie zgłoszenie powinno zawierać:
 - nazwisko i imię (imiona),
 - imię ojca,
 - datę urodzenia,
 - numer ewidencyjny PESEL,
 - oznaczenie miejsca pobytu wyborcy za granicą,
 - numer ważnego polskiego paszportu a także miejsce i datę jego wydania (w Unii Europejskiej i w krajach, w których Polacy mogą przebywać bez paszportu, zamiast danych dotyczących paszportu można podać dane dowodu osobistego),
 - w przypadku obywateli polskich czasowo przebywających za granicą - miejsce wpisania wyborcy do rejestru wyborców.

Ponieważ zazwyczaj dany konsulat organizuje pracę więcej niż jednego lokalu wyborczego, w zgłoszeniu należy ponadto podać, w którym lokalu (obwodzie głosowania) wyborca chce być wpisany do spisu wyborców (informacja ta nie jest wymagana ustawowo).

Wyborca, który podczas głosowania ma przy sobie zaświadczenie o prawie do głosowania, nie musi wcześniej wpisywać się do spisu wyborców w konsulacie. Może głosować na podstawie zaświadczenia.

Osoby, które wpisały się do spisu wyborców w konsulacie z myślą o niedoszłych wyborach z 10 maja br.: Takie osoby są automatycznie zapisane do nadchodzących wyborów (nie trzeba wpisywać się ponownie). Osoby takie powinny zwrócić uwagę na następujące punkty.

- W nadchodzących wyborach może być kilka lokali wyborczych obsługiwanych przez ten sam konsulat – w takiej sytuacji nie wiadomo, w którym lokalu wyborczym zapisana jest dana osoba; zalecamy czytanie stron internetowych konsulatu, które mogą sprawę wyjaśnić, lub telefon do konsulatu.
- Wpis danej osoby do spisu wyborców w konsulacie oznacza jej skreślenie ze spisu wyborców w jej miejscu zamieszkania w Polsce. A więc osoba, która wpisała się w konsulacie z myślą o niedoszłych wyborach 10 maja, a następnie wróciła do Polski, może zostać pozbawiona prawa głosowania.
- Wyborca może w terminie do 16.06 zaktualizować miejsce pobytu zgłoszone we wpisie dokonanym z myślą o wyborach 10 maja. Nowe miejsce pobytu może być pod adresem zameldowania w Polsce – wówczas wyborca zostanie skreślony ze spisu wyborców w konsulacie i będzie mógł zagłosować w Polsce.

5.2 Czy i jak głosować korespondencyjnie za granicą

Obserwatorium Wyborcze radzi, żeby tylko te osoby, które nie mają innego wyjścia, głosowały korespondencyjnie za granicą. Głównym problemem są terminy: konsul wysyła pakiety wyborcze najpóźniej 6 dni przed głosowaniem. Sposób ich wysyłania zostanie doprecyzowany rozporządzeniem, które jeszcze nie zostało ogłoszone (piszę ten tekst 21 dni przed wyborami – brak rozporządzenia dziś, to przejaw dużego bałaganu). Nie wiemy, czy konsul będzie wysyłać pakiety priorytetem, nie wiemy, czy będzie miał obowiązek dostarczyć je na pocztę przed odejściem poczty danego dnia. Istnieje więc ryzyko, że pakiet dojdzie do wyborcy na trzy lub dwa dni przed głosowaniem (w czwartek lub piątek).

Zgłaszając zamiar głosowania korespondencyjnego, wyborca może zadeklarować, że osobiście odbierze pakiet wyborczy w konsulacie. W takim przypadku nie będzie problemu z odesłaniem koperty zwrotnej na czas, ale z drugiej strony głosowanie korespondencyjne, przy którym wyborca osobiście odbiera dokumenty, może mijać się z celem. Jedyną korzyść z tej procedury polega na tym, że odbiór pakietu ma miejsce innego dnia niż głosowanie, co może pasować niektórym osobom.

Wyborca nie musi odsyłać koperty zwrotnej pocztą do konsulatu. Może ją oddać osobiście lub za pośrednictwem innej osoby

- do konsulatu, najpóźniej 2 dni przed dniem głosowania
- lub podczas głosowania do komisji wyborczej (jeżeli dany konsulatu obsługuje więcej niż jedną komisję wyborczą, wyborca musi samodzielnie ustalić, na przykład dzwoniąc do konsulatu lub przeglądając jego strony internetowe, do której komisji należy oddać kopertę zwrotną).

Uwaga na brak symetrii: wyborca, który nie chce, żeby pakiet wyborczy przesyłano mu pocztą, może odebrać pakiet tylko osobiście, natomiast oddać kopertę zwrotną może zarówno osobiście, jak za pośrednictwem dowolnej innej osoby.

A więc jeśli pakiet wyborczy dojdzie do wyborcy późno (np. w piątek tuż przed wyborami), to wyborca może jakoś zorganizować oddanie głosu na czas. Na przykład przez firmę kurierską lub przez znajomych.

Zgłoszenie do głosowania korespondencyjnego za granicą – termin: Zgodnie ze specustawą¹, termin upływa w sobotę 13 czerwca. Trzeba się spieszyć!

Zgodnie z Kodeksem Wyborczym, terminy, które upływają w sobotę, przesuwane są na kolejny poniedziałek. Ale postanowienie Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów mówi, że termin upływa 13 czerwca – a więc Obserwatorium Wyborcze radzi zgłosić się do 13 czerwca, mimo że taka konieczność jest prawnie dyskusyjna i można bronić tezy, że w rzeczywistości termin upływa w poniedziałek 15.06..

Zgodnie z kodeksem wyborczym, termin upływa w chwili, gdy konsulatu kończy pracę w sobotę 13.06. Ale w sobotę konsulatu może wcale nie być otwarty. Nie wiadomo, jak dokładnie interpretować tę sytuację (niedopracowana ustawa).

Zgłoszenie do głosowania korespondencyjnego za granicą – sposób: ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej (warto odnotować: prawo nie przewiduje zgłoszeń telefonicznych).

1 Ustawa z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego.

Można mieć nadzieję, że w ciągu kilku dni pojawi się internetowy formularz zgłoszeniowy na stronach Ministerstwa Spraw Zagranicznych i/lub polskich placówek konsularnych. Najlepiej użyć tego formularza.

Podobnie jak w przypadku zapisywania się do spisu wyborców za granicą, nie ma tu żadnego zabezpieczenia przed oszustwami (zgłoszenie może nie mieć podpisu – ale Obserwatorium Wyborcze radzi, by złożyć podpis w przypadku zgłoszenia pisemnego lub telefaksem).

Zgłoszenie do głosowania korespondencyjnego za granicą – treść: Wyborca, który używa wzmiankowanego wyżej formularza internetowego, nie musi pamiętać o tym, co powinno zawierać zgłoszenie: formularz zawiera odpowiednie rubryki. W przypadku zgłoszenia pisemnego lub pocztą elektroniczną można używać wzoru formularza, który załączony jest do poradnika PKW wzmiankowanego na samym początku niniejszego dokumentu². W każdym razie zgłoszenie powinno zawierać:

- nazwisko i imię (imiona),
- imię ojca,
- datę urodzenia,
- numer ewidencyjny PESEL,
- numer ważnego polskiego paszportu a także miejsce i datę jego wydania (w Unii Europejskiej i w krajach, w których Polacy mogą przebywać bez paszportu, zamiast danych dotyczących paszportu można podać dane dowodu osobistego),
- numer telefonu lub adres poczty elektronicznej,
- oznaczenie miejsca pobytu wyborcy za granicą,
- w przypadku obywateli polskich czasowo przebywających za granicą - miejsce wpisania wyborcy do rejestru wyborców.
- adres, na który ma być wysłany pakiet wyborczy; zamiast podawać ten adres, wyborca może zadeklarować, że osobiście odbierze pakiet wyborczy.

5.3 Obserwatorium Wyborcze: daty i szczegóły praktyczne

Osoby, które chciałyby współpracować z Obserwatorium Wyborczym, zapraszamy do wypełnienia formularza zgłoszeniowego:

<https://enketo.f2.ow.org.pl/single/::g0qDGcbi>

Zapraszamy na szkolenie video z obserwacji mediów we wtorek i środę 9-10 czerwca 18:00, na Facebooku:

<https://www.facebook.com/events/1602011873299738/>

Zapraszamy na szkolenie video z obserwacji głosowania i liczenia głosów (przydatne dla obserwatorów, mężów zaufania i członków komisji): sobota 13.06, 11h:

<https://www.facebook.com/events/343457396625547/>

Zapraszamy na serię mini-pogadarek video (10 minut max każda) o procedurach wyborczych i ich obserwacji, codziennie 19:00 na naszej stronie

<https://www.facebook.com/ObserwatoriumWyborcze/>

² https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1591270043_zalacznik-nr-2-do-informacji-1-51-20.docx

Zapraszamy do naszej grupy:

<https://www.facebook.com/groups/ObservatoriumWyborcze/>

Wspomóż finansowo Obserwatorium Wyborcze (obserwacja mediów państwowych drogo kosztuje: nagrywamy audycje, jest tego bardzo dużo, koszty sprzętu i hostingu idą w dziesiątki tysięcy złotych):

- Rachunek bankowy PLN **83 2490 1057 0000 9900 8505 1424** (Stowarzyszenie Obserwatorium Wyborcze)
- Zrzutka internetowa <https://zrzutka.pl/z/ow>
- Rachunek bankowy do przelewów w euro: **PL74 2490 1057 0000 9902 8505 1424** BIC **ALBPPLPW**
- Jeśli chcesz nas wspomóc w innej walucie, prosimy o kontakt.

Przewodniczący Zarządu,
Marcin Skubiszewski